

SZAKMAI ELŐKÉSZÍTÉS A HUMÁN SZAKTERÜLETRE „A”-változat

9. évfolyam

Humán előkészítő ismeretek	74 óra
Humán előkészítő gyakorlatok	148 óra
Elmélet és gyakorlat	222 óra

HUMÁNELŐKÉSZÍTŐ ISMERETEK

Évi óraszám: 74 óra

Célok és feladatok

Az előkészítő ismeretek oktatásának alapvető célja a humán szakterület általános ismereteinek elsajátítása, a készségek, képességek fejlesztése, valamint olyan ismeretrendszer, tudás és gyakorlati ismeretek kialakítása, amely megalapozza és formálja a humán szakterület szakmacsoportjaihoz szükséges szemléletet. Készítse fel a tanulókat az önálló és csoportban történő tevékenységre és ezen keresztül megfelelő tapasztalatszerzésre. Segítse a megalapozott pályaválasztási döntés megerősítését.

Az „A” változatú kerettanterv célja alapvetően azoknak a funkcionális készségeknek, képességeknek a fejlesztése, amelyek a szakképzésbe való belépéshez feltétlenül szükségesek. A tanulók elméleti hiányosságainak pótlása ezt a célt szolgálja.

Az *Egészségkultúra* tanításának célja megismertetni a tanulókkal az egészségmegőrzés/egészségfejlesztés jelentőségét, hogy mindennapi tevékenységükben, magatartásukban az egészséges életmódra való törekvés megnyilvánuljon. Lényeges, hogy a tanulók értsék az egészségkultúra fogalmát, és aktívan vegyenek részt annak alakításában.

Hangsúlyt kell adni az egészség „érték” jellegének, ami segít a preventív szemlélet kialakításában.

A *Néprajz, társadalomismeret* oktatásának célja multikulturális ismeretek nyújtása, az egyes nemzetiségi, etnikai, vallási csoportok hagyományaiából determinálódott viselkedések indítékainak megértetése, a másság iránti tolerancia fejlesztése.

Fejlesztési követelmények

A tantárgy tanulása során fejlődjenek a tanulók szakmai tantárgyak tanulásához szükséges képességei, így különösen az ismeretelemző-értékelő gondolkodás, az önálló ismeretszerzés, az ismeretek alkalmazási képessége.

Fejlessze a szóbeli és írásos szakmai kommunikációs képességeket, a rajzi képességeket. Alakuljon ki, fejlődjön, erősödjön meg a tanulók saját munkájukkal kapcsolatos igényessége, munkájuk legyen átgondolt, célszerű, eredményes, a szóbeli kommunikációban törekedjenek a nyelv, a szakkifejezések szabatos használatára, munkáikban az igényes külalakra.

A tantárgyi tevékenység során szokjanak hozzá a tanulók a számítástechnikai eszközök használatához.

Alakuljon ki a tanulóknak az önálló szakmai tanulás, feladatmegoldás igénye, érezzék meg a tanulási eredmények, sikerek értékét, örömet.

A tantárgyi tevékenység során folyamatosan erősödjék a tanulási és szakmai motiváció, váljon tudatos döntéssé a szakmaválasztás.

Egészségkultúra:

A tanulók tudják elhelyezni az egészségkultúrát a tudományok rendszerében, és legyenek képesek az egészséget erősítő értékek felismerésére és az egészséget megőrző magatartás elsajátítására. Legyenek tisztában a felelősségteljes nemi étellel, az élvezeti cikkek egészségügyi, a káros szenvedélyek egészség- és személyiségromboló hatásaival.

Néprajz, társadalomismeret:

A tanulók ismerjék meg a néprajztudomány ágait, és alakuljon ki átfogó képük a magyar népcsoportról és a Magyarországon élő nemzetiségekről.

*Belépő tevékenységformák**Egészségkultúra:*

Az egészségkultúrával kapcsolatos észlelés, tapasztalás, információgyűjtés és értelmezés önálló és csoportos formában.

Néprajz, társadalomismeret:

A társadalomismerettel kapcsolatos észlelés, tapasztalás, információgyűjtés és értelmezés önálló és csoportos formában.

Egészségkultúra

Témakörök	Tartalmak
Egészségkultúra	Az egészségkultúra helye a tudományok rendszerében, kapcsolata a kultúra többi elemével.
Egészség	Az egészség mint érték; az egészség fogalmának értelmezése. Munka — pihenés — szórakozás. A testi egészség. Mentálhigiéné — lelki egészség.
Egészségfejlesztés/ egészségnevelés	Az egészséget befolyásoló tényezők. A környezeti ártalmak hatásai az egészségre. A betegség és hatása a szervezetre. Életmód — egészséges életmód.
Szenvedélybetegségek	Alkoholfogyasztás, dohányzás, drogok, gyógyszerfogyasztás. A szenvedélybetegségek megelőzése és gyógyítása.
Partnerkapcsolat	Fiúk—lányok barátsága. Szexuális magatartás. A nemi úton terjedő betegségek.

Néprajz, társadalomismeret

Témakörök	Tartalmak
Néprajzi alapismeretek	A néprajztudomány ágai. A néprajzi gyűjtések módszerei, lehetőségei.
Magyar népcsoportok és nemzetiségek	Az egyes népcsoportok és nemzetiségek Magyarországon történő megjelenése. Kunok, jászok, székelyek, németek, délszlávok (horvátok, vendek, bosnyákok, sokácok, szerbek), szlovákok, cigányok, románok, görögök, örmények, bolgárok, zsidók. A régióra jellemző 3-4 népcsoport, nemzetiség jellemző foglalkozásai. A szakmacsoportba tartozó szakmai végzettségek összekapcsolása a kiválasztott népcsoportok foglalkozásaival. Hiedelem- és hitviláguk, ünnepeik. Jellemző szokásaik. A kiválasztott népcsoportokra, nemzetiségekre jellemző tárgyi, néprajzi jellemzők.

*A továbbhaladás feltételei**Egészségkultúra:*

A tanulók legyenek képesek megszerezni a környezeti ártalmakat, felvázolni az egészséges életmód ismérveit, segítséggel összeállítani egy kortársaknak szóló egészségnevelő előadást.

A tanulók ismerjék a legális és illegális drogokat, a drogfogyasztás veszélyeit, a szenvedélybetegségek megelőzését.

Néprajz, társadalomismeret:

A tanulók tudják ismertetni a kiválasztott népcsoportok és nemzetiségek Magyarországon történő megjelenését, felsorolni jellemző foglalkozásait, néhány kiválasztott népcsoport, nemzetiség hiedelem-, hitvilágát, ünnepeit, jellemző szokásait, ismertetni tárgyi, néprajzi jellemzőit.

HUMÁNELOKÉSZÍTŐGYAKORLATOK**Évi óraszám: 148 óra***Célok és feladatok*

Az előkészítő gyakorlatok oktatásának alapvető célja a humán szakterületen az elmülethez kapcsolódó manuális tevékenységek elsajátításán keresztül a motiváció elősegítése, a megalapozott pályaválasztás erősítése. Készítse fel a tanulókat az önálló és csoportban történő munkavégzésre is.

Az „A” változatú kerettanterv célja alapvetően azoknak a funkcionális készségeknek, képességeknek a fejlesztése, amelyek a szakképzésbe való belépéshez feltétlenül szükségesek. Ezt a célt szolgálja — megfelelő tanulói aktivitás mellett — a tanulók fejlettebb gyakorlati készségeinek, képességeinek továbbfejlesztése.

A *Viselkedés- és kommunikációs kultúra* oktatásának célja a fiatalok mentálhigiénés megsegítése, a szabad idő kulturált, emberi módú megismertetése, a fiatalok bevezetése a hasznos, személyiségépítő munkába és az életbe.

A *Manuális készségfejlesztő gyakorlat* oktatásának célja, hogy a tanulók vizuális kultúráját megalapozza, fejlessze ki ilyen irányú érdeklődésüket. A tanulók kézügyességének és alkotóképességének fejlesztése mellett fokozza a tanulók kreativitását, formálja esztétikai érzéküket, juttassa őket sikerélményekhez. Fontos, hogy a gondolatok, érzelmek az elkészített munkákban kifejezésre jussanak. A gyakorlat során a tanulók minél többféle anyaggal ismerkedjenek meg.

Fejlesztési követelmények

A tantárgy a gyakorlati tevékenységeken keresztül erősítse a tanulók motivációját, és segítse a pályaeépítést.

Viselkedés- és kommunikációs kultúra:

A tanulók ismerjék meg saját személyiségüket, egyéni adottságaikat. Legyenek képesek a helyzetek, a másik ember kommunikációjának pontos felismerésére, toleráns elemzésére, konfliktusok kezelésére.

Manuális készségfejlesztő gyakorlat:

Fejlessze a tanulók képességeit (térérzékelés, térszemlélet, analízis, szintetizáló, konstrukciós, rekonstrukciós, arányérzékelési, szemléletességi, forma- és tömegfelismerő képesség).

Szerezzenek tapasztalatot az anyagok és a belőlük készült tárgyak tulajdonságairól (anyag, forma, esztétikum). Tudják kiválasztani a kivitelezéshez szükséges anyagokat és a megmunkáláshoz szükséges egyszerű szerszámokat.

Készítse fel a tanulókat a balesetmentes munkavégzés körülményeinek megteremtésére.

*Belépő tevékenységformák**Viselkedés- és kommunikációs kultúra:*

Dramatikus improvizációk, készségfejlesztő gyakorlatok. Életjátékok, szituációs gyakorlatok. A szöveges, tárgyi és képi információk értelmezése, következtetések megfogalmazása.

Manuális készségfejlesztő gyakorlat:

Anyagok megfigyelése adott szempontok alapján. Tárgyak elkészítésének átgondolása. Rajzeszközök, kéziszerszámok szakszerű kiválasztása, használata.

Viselkedés- és kommunikációs kultúra

Témakörök	Tartalmak
Ismerkedés egymással	Ismerkedési gyakorlatok. Az együttlét igényének felkeltése és tudatosítása.
A serdülőkor jellemzőinek ismertetése	Önvizsgálatok: ki vagyok én, milyen vagyok én.
A szükségletek tudatosítása	Egyéni sajátosságok megbeszélése. Testi és lelki szükségletek fontossága.
A képességek rendszere	Önvizsgálatok: ki milyen képességgel rendelkezik.
Az értelmi képességek	Az értelmi képességek sajátosságai. Fejlesztésükre irányuló gyakorlatok.
Motiváció és érdeklődés	Önismeret irányába ható gyakorlatok.
Az érzelem és akarat	Az érzelem és akarat megjelenési formái. Önmagunk megértése, érzelmek, reakciók, gondolatok, tettek jellemzői.
Az emberi kapcsolatok	Az emberi kapcsolatok jellemzői: hatékony kapcsolatépítés. A kommunikáció fajtái. Kommunikációs gyakorlatok.
Konfliktusok a kapcsolatokban	Konfliktusmegoldási módok. Elfogadható megoldások gyakorlása.
Kommunikáció és problémamegoldás	Problémamegoldó készségek. Értékrend és elvárás az életproblémák megoldásában. Önismereti és készségfejlesztő gyakorlatok.
Viselkedési stílusok	Alkalmazkodás a változó élethelyzetekhez, emberekhez, elvárásokhoz. Identifikáció és empátia fejlesztésére irányuló gyakorlatok.
Énkép és teljesítmény	Sikerre és kudarca adott reagálások fajtái. Önismereti gyakorlatok.

Manuális készségfejlesztő gyakorlat

Témakörök	Tartalmak
Bevezetés	Felkészítés a balesetmentes munkavégzésre. Elemi munkaszokások kialakítása.

Témakörök	Tartalmak
Rajzolás	<p>A rajzolás eszközei. Ábrázolási módok összehasonlítása, alkalmazási területe: látszati, axonometrikus, vetületi, magyarázó, eligazító ábra. A tér ábrázolásának alapjai: arányok, irányok, rövidülés, alapsík, horizont meghatározása. A térlátás és a kézügyesség fontossága az egyes pályákon. Egyszerű testek hálózati rajza. Vonalvezetési gyakorlatok: egyenes, ívelt, egyenes és ívelt vonalakból kialakított ritmikus sorok. A fény és árnyék összefüggései: az árnyék keletkezése, árnyék és forma kapcsolata, ön- és vetett árnyék, reflexió, a már megismert térformák tónusos rajza. Természeti formák ábrázolása: szabálytalan természeti formák, körvonalas, foltban való rajza, tanulmányok természetes formákról.</p>
Papírmunkák	<p>A papír fajtái, tulajdonságai, felhasználási lehetőségei. Kapcsolódó pályák. Papírmunkák: papírtépés, papírvágás, papírhajtogatás, papírragasztás. Egyszerű testek készítése papírból.</p>
Festés	<p>Az akvarellfestéshez szükséges eszközök. A művészi tevékenység mint munkafeladat. Színkeverés. Festési és ecsetkezelési gyakorlatok: egyszerűbb geometrikus díszítmény tervezése, szabálytalan természeti formák körvonalas, foltban való rajza, virágok, levelek, gyümölcsök plasztikus ábrázolása.</p>
Gyurmázás, formázás	<p>A kézművesség és az ipari tevékenység kapcsolata. Gyurma készítése, színezése. Formázás saját készítésű gyurmából. Formázás egyéb formázható anyagból.</p>
Textilmunkák	<p>A textília fajtái, felhasználhatóságának területei. A textília jelentősége az ember életében. Tevékenységelemzés: szakmai tevékenység — házi munka. Előnyök, hátrányok. Textilvarrás: a varrás helyes technikája, alkalmazható öltések, díszítőöltések. Babaruha-készítés. Bábkészítés: gyűszűbábok, ujjbábok, kesztyű- és zsákbábok. Kötés, horgolás.</p>
Mintázás, tervezés, tárgyalakotás	<p>Ájándéktárgy tervezése és alkotása a megismert anyagokból és technikákkal.</p>

A továbbhaladás feltételei

Viselkedés- és kommunikációs kultúra:

A tanulóknak ismerniük kell önmagukat, tudniuk kell, mi jellemzi kapcsolataikat, viselkedésüket, magatartásukat és a legkellēmesebb tevékenységet személyiségük épülésére.

Szituációs gyakorlat önálló eltervezése és lebonyolítása csoportban.

Manuális készségfejlesztő gyakorlat:

Legyenek képesek a tanulók a balesetmentes munkavégzés körülményeinek megteremtésére, a munkavégzéssel kapcsolatos elemi munkaszokások (helyes testtartás, munkamegosztás, rend, pontosság, takarékoság, baleset-elhárítás) alkalmazására.

Tudják kiválasztani a kivitelezéshez szükséges anyagokat és a megmunkáláshoz szükséges eszközöket, szerszámokat.